

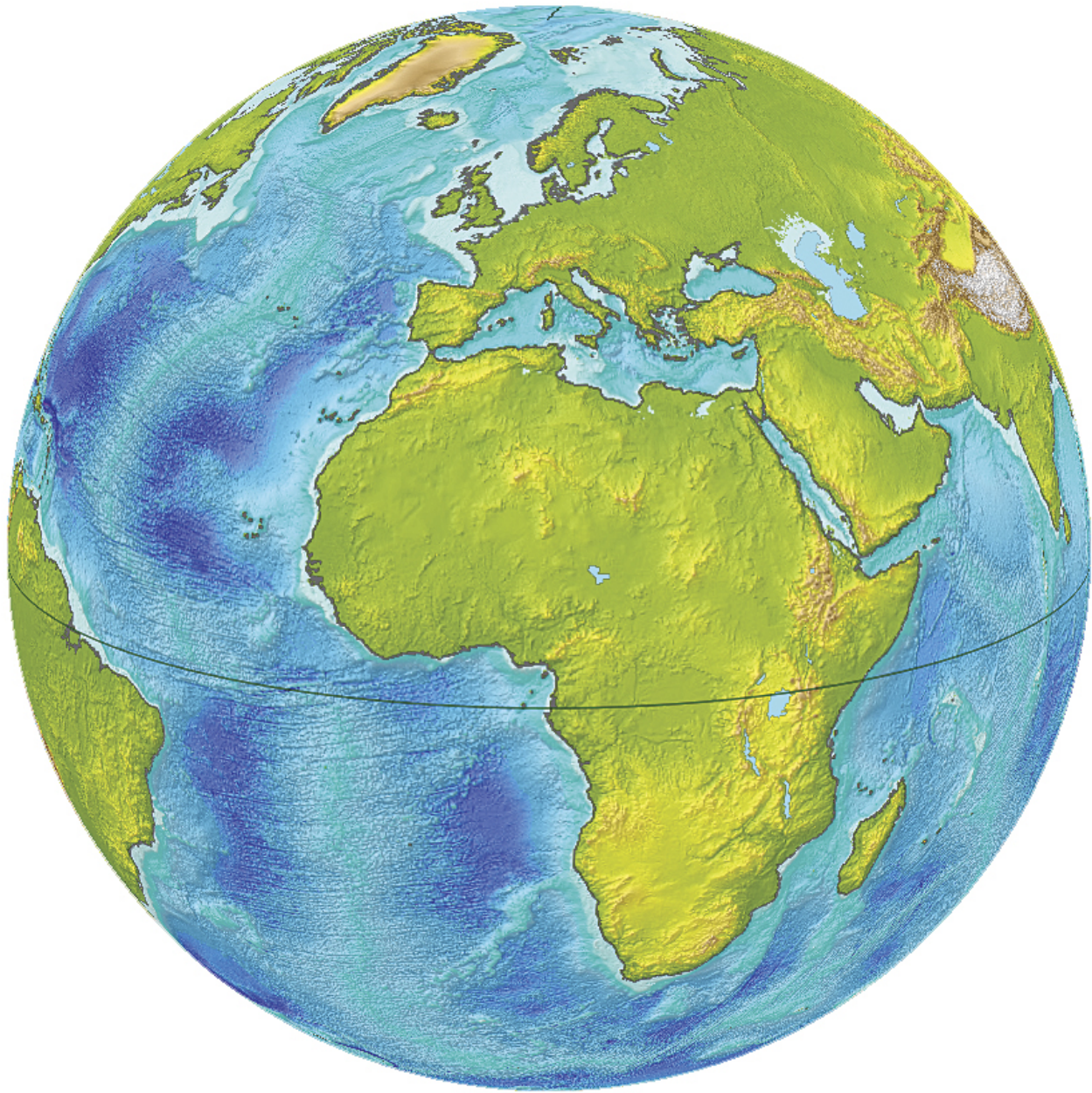
Upravljanje ljudskim resursima

Prof.dr.sc. Nihada Mujić Mehičić

Doc.dr.sc. Martina Mikrut

priča prva

**1675. engleski kralj Charles II podigao je
Kraljevski opservatorij na Greenwichu.**

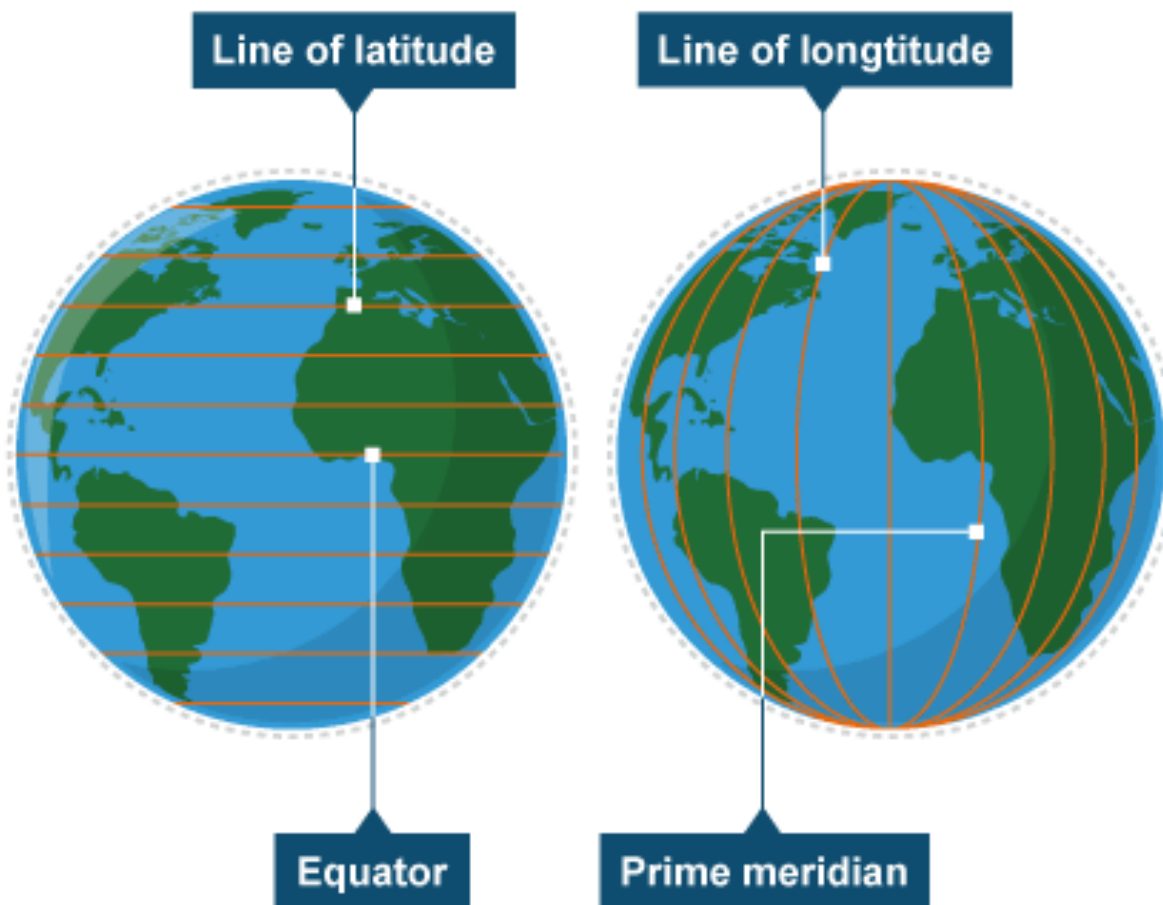
Zadatak!

**Pronaći metodu točnog mjerenja zemljopisne
dužine kako bi mornari mogli ploviti morima-**

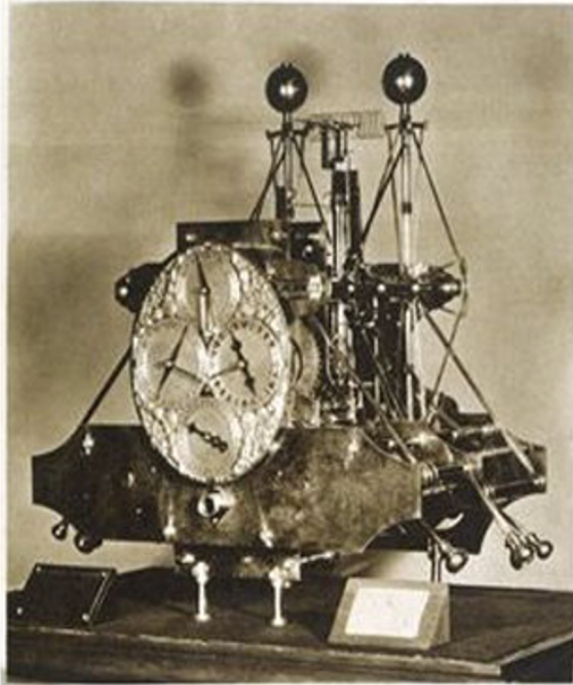
Zašto?

Geografska širina (latituda) omogućuje samo regionalni promet.

**Geografska dužina (longituda) + geografska širina (latituda) omogućuje
precizno putovanje dalekim morima**

1735. John Harisson osmislio je mornarski sat – preteču kronometra (što mu je priznato tek nakon 30 godina) i time rješio zagonetku longitide

Prva verzija

THE MACHINE WHICH ULTIMATELY BROUGHT JOHN HARRISON THE REWARD OF £30,000 FOR A PRACTICAL METHOD OF FINDING LONGITUDE: HIS NO. 4 TIMEKEEPER, TESTED SUCCESSFULLY IN TWO VOYAGES TO THE WEST INDIES, IN 1761 AND 1764.

Zadnja verzija

Pitanja:

1. Što je danas **latituda** u korporacijskom životu?
1. Što je danas **longituda** u korporacijskom životu?

U korporacijskom životu **latituda je
financijski kapital, a **longituda** je
intelektualni kapital, potrebna kako
bismo mogli sačiniti zemljopisnu
kartu nepoznatih voda budućnosti!**

*(zadatak za znanstveno znatiželjne: osmisliti
rješenje za mjerenje intelektualnog kapitala)*

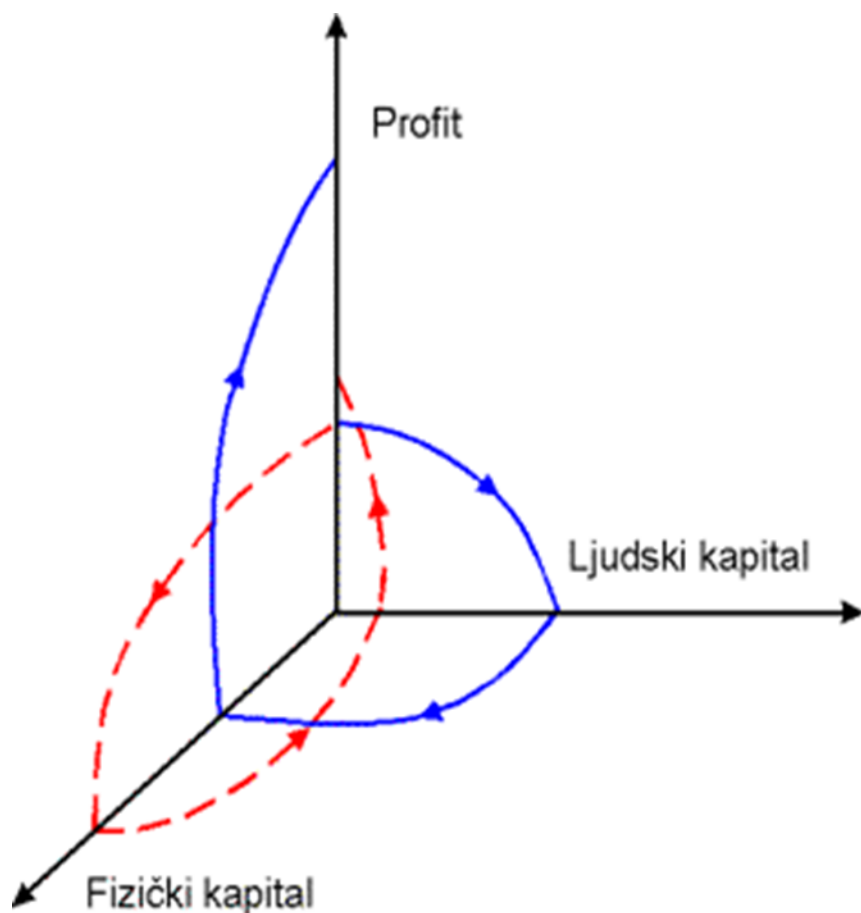

**1991. na naslovnici časopisa Fortune pojavio se
mozak!**

**Značenje: početak kraja konvencionalne
ekonomije i prijelaz u ekonomiju znanja –
ekonomiju neopipljivih vrijednosti**

Konkurentnska prednost seli:

Od fizičkog k neopipljivom!

Od vidljivog k nevidljivom!

Sve je manje fizičkog kapitala a u idejama se ne oskudjeva

...ali u tradicionalnom računovodstvenom sustavu dobro opisujemo fizički kapital, **skoro nikako intelektualni kapital** (otac tradicionalnog dvojnog knjigovodstva Fra Luca Pacioli 1447-1514)

Tržišna vrijednost tvrtke

Opipljiva imovina

Financijska vrijednost

Neopipljiva imovina

Ljudski kapital

Konativni
Motivacijski
Kognitivni
Komunikacijski
Socijalni

+

Strukturni kapital

Organizacijski
Inovacijski
Procesni
Kultura i rukovođenje
Potrošački
Odnosi i veze s
potrošačima
Identitet tvrtke,
brend
Relacijski kapital

INTELEKTUALNI KAPITAL

=

LJUDSKI KAPITAL

+

STRUKTURNI KAPITAL

LJUDSKI KAPITAL

Suma emocija, motivacije, znanja, komunikacijskih i socijalnih sposobnosti, sposobnosti stvaranja budućnosti. To je individualna vrijednost koja se ne može posjedovati (koja svakog popodneva samostalno napušta tvrtku i ide kući)
Kompetencije, odnosi, vrijednosti

STRUKTURNI KAPITAL

Ono što u tvrtki ostane kada zaposlenici odu kućama i njega se može posjedovati. Radnici znanja (odvjetnici, liječnici, profesori, računovođe..) oslanjaju se na strukturni kapital (knjige, dvd, cd...). Može se koristiti 24 sata dnevno. U okviru njega posebno se mjesto daje organizacijskom kapitalu

ORGANIZACIJSKI KAPITAL

Organizacijska struktura, rutine, poslovni procesi, baze podataka, intelektualno vlasništvo, patenti, licence...

Radnicima znanja omogućuje usavršavanje njihovih talenata. Ono što tvrtke međusobno razlikuje je mogućnost stvaranja održive vrijednosti. Ono što ostaje iza nas je struktura, snimljeno, naučeno i eksplicitno znanje
Organizacijski kapital čine: inovacijski, procesni kapital, kultura, rukovođenje

INOVACIJSKI KAPITAL Sposobnost kontinuiranog redefiniranja ponude (proizvoda ili usluga) anticipirajući zahtjeve tržišta, sposobnost transformiranja novih ideja, proizvoda i/ili usluga

PROCESNI KAPITAL Poslovni procesi i tehnike koji povećavaju učinkovitost poslovanja

KULTURA I RUKOVOĐENJE Kao zbroj pojedinačnih mišljenja, zajedničkih vrijednosti, stavova, normi, običaja...
Potiče se kultura učenja, rada, inovativnosti, dobrih komunikacija i socijalnog ponašanja

POTROŠAČKI KAPITAL Obuhvaća odnose i veze is potrošačima (tj. kupcima, ali i dobavljačima, distributerima...) Također obuhvaća imidž, brend...obuhvaća i relacijski kapital – sposobnost pojedinca da u planirane poslove uključi što više sudionika iz lanca vrijednosti

Perspektiva o prošlosti – Ne možemo znati kamo idemo, ako ne znamo gdje smo bili!

Perspektiva sadašnjosti – Gdje se nalazimo kako ne bi propustili razvojne šanse i inovacije.

Perspektiva budućnosti – Budućnost moramo promatrati kao imovinu kako je ne bi brzo degradirali u dugove ili cijenu propuštenih prilika!

Budućnost nije futuristička slika već perspektiva!

O perspektivi:

- **Impresionisti** – treba se odmaknuti da bi prepoznali veći uzorak
- **Teorija kaosa** – treba se odmaknuti kako bi se iz maloga moglo sagledati veliko

Razvoj intelektualnog kapitala kroz 4 faze

1. faza: predočenje neopipljivoga – stvoreni su prototipovi računovodstvenih dodataka npr. Skandijski računovodstveni sustav, „Delfin”, sustav rejtinga intelektualnog kapitala tvrtke Intellectual Capital Sweden, čime ljudski kapital dobiva nove perspektive u izvještavanju (prestaje biti skriven kao u klasičnim financijskim izvješćima)

2. faza: „injektiranje ljudskog kapitala” = dodavanje vrijednosti = menadžment znanja. To je potraga za talentima koje želimo dodati tvrtki

3. faza: preobrazba ljudskog kapitala u strukturni kapital – to je ***pakiranje znanja u umnažujuće recepte koje treba dijeliti globalno i brzo kako bi donijeli što veću zaradu***

4. faza: vanjska injekcija strukturnog kapitala – koja onda utječe na uvećanje intelektualnog kapitala.

Kombinacija različitih vrsta strukturnog kapitala omogućuje stvaranje novih prilika. Granična cijena ovih kombinacija najčešće je blizu 0, a potencijal zarade je izrazito velik!

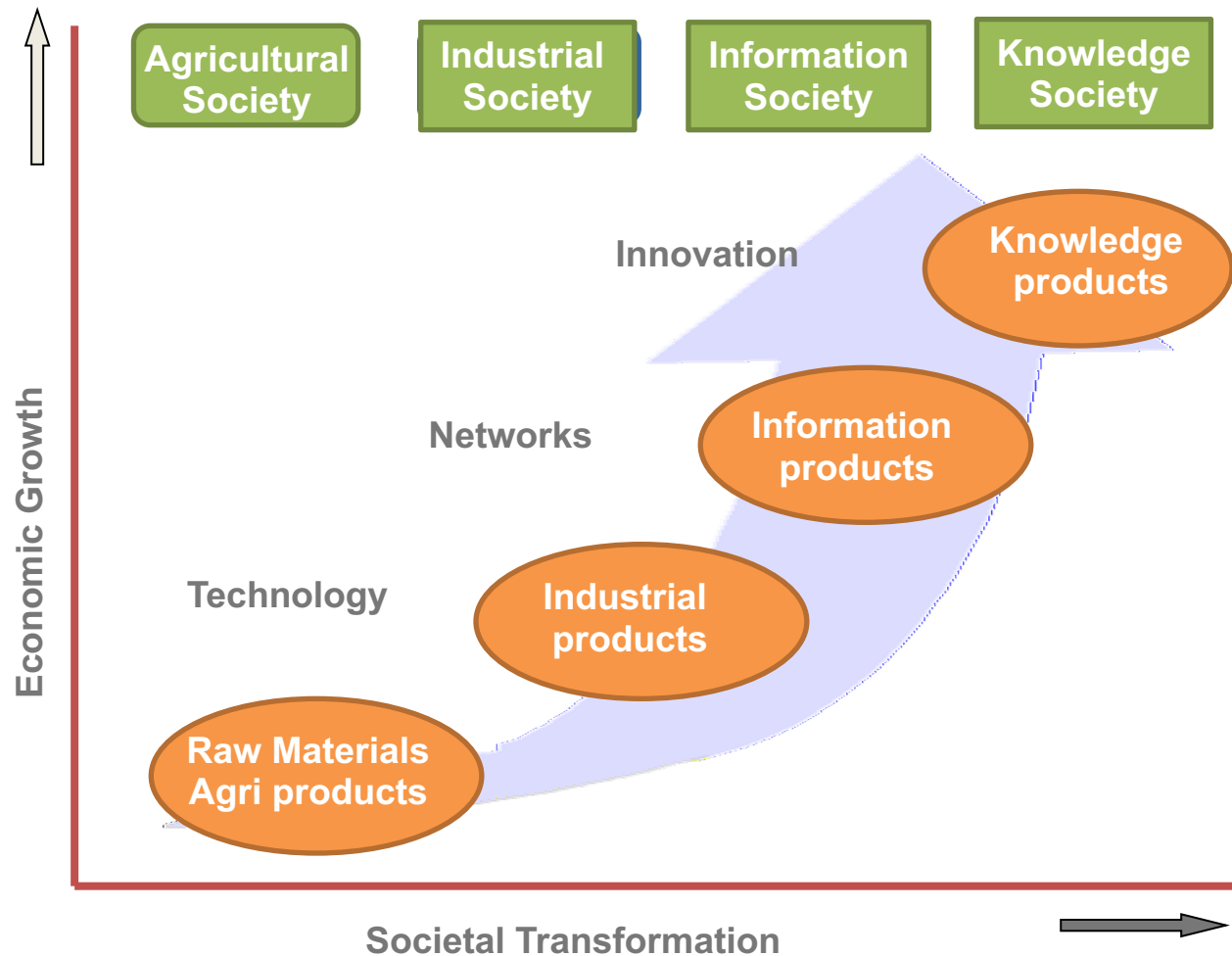
priča druga

BIOKIBERNETSKI MODEL

	Poljoprovredno društvo	Industrijsko društvo	Informacijsko društvo	Društvo znanja
Ciljevi	živežne namirnice	proizvodi	usluge	Usluge visoke vrijednosti
Kritični čimbenik	zemljište	kapital	znanje (know-how)	Ljudski faktor
Vlastodržac	kralj	vlasnik kapitala/ menadžer	nositelj znanja	Čovjek/timovi
Način poslovođenja	„korbač“	„lisnica“	sudjelovanje „svih“	sudjelovanje „svih“
Ustrojstvo	monarhija	hijerahija	mrežne strukture	Fleksibilne organizacije

Od crnog do sivog blaga

priča treća

OKRUŽENJE

KOMPLEKSNO

DINAMIČAN
SUSTAV
OTVOREN

NEIZVJESNO

Sustav je u funkciji zadovoljenja potreba okruženja. Iz interakcije sustava i okruženja stvaraju se **NERAVNOTEŽE**

NERAVNOTEŽA

IZ SUSTAVA

IZ OKRUŽENJA

dio neravnoteže koji prolazi nezapaženo
dio koji se "dočekuje" primjenom uhodanih tehnika
(procedure)

dio koji iziskuje bitne promjene

TOČKE BIFURKACIJE

Ponašanje sustava u točkama bifurkacije - točkama donošenja bitnih odluka zavisi o orijentaciji sustava:

1. SUSTAV ORJENTIRAN NA GOLI OPSTANAK

Ima visoki stupanj prilagodbe okruženju - FLUIDNA ORGANIZACIJA

Ima nizak stupanj prilagodbe okruženju - RIGIDNA ORGANIZACIJA

2. RAZVOJNO ORJENTIRAN SUSTAV

Otvorena za pozitivno a zatvorena za negativno - FLEKSIBILNA ORGANIZACIJA

Neki oblici fleksibilne organizacije:

Projektna

Matrična

Mrežna

Virtualna

Samoorganizacija

Sve se temelje na jakim, a labavo vezanim zaposlenicima

Još malo
o ljudskom kapitalu...

Kao sinergijski efekt
dimenzija:

KONATIVNE

MOTIVACIJSKE

KOGNITIVNE

KOMUNIKACIJSKE

Nastalo proučavanjem teorija
ličnosti:

Freudove psihodinamičke

Murrayeve motivacijske

Eriksonove psihosocijalne

Allportove personalne

Maslowljeve humanističke

Reichove orgastičke

te

Kellyjevog kognitivnog, Skinnerovog,
Eysenckovog i Cattellovog djelatnog
aspekta ponašanja

**Ljudski potencijal – iste dimenzije kada postoje samo
po mogućnosti, ali se manifestiraju tek onda kada
nastupe posebni uvjeti.**

Konativna (emocionalna) dimenzija

- Emocije **kao pokušaj organizma da postigne kontrolu** nad okolinom
- Koje su to emocije koje mogu apsorbirati, obraditi i iskoristiti rastuću kompleksnost i neizvjesnost okoline?
- Kako emocije pridonose grupnoj dinamici?
- Emocionalni potencijal poduzetnika i managera?

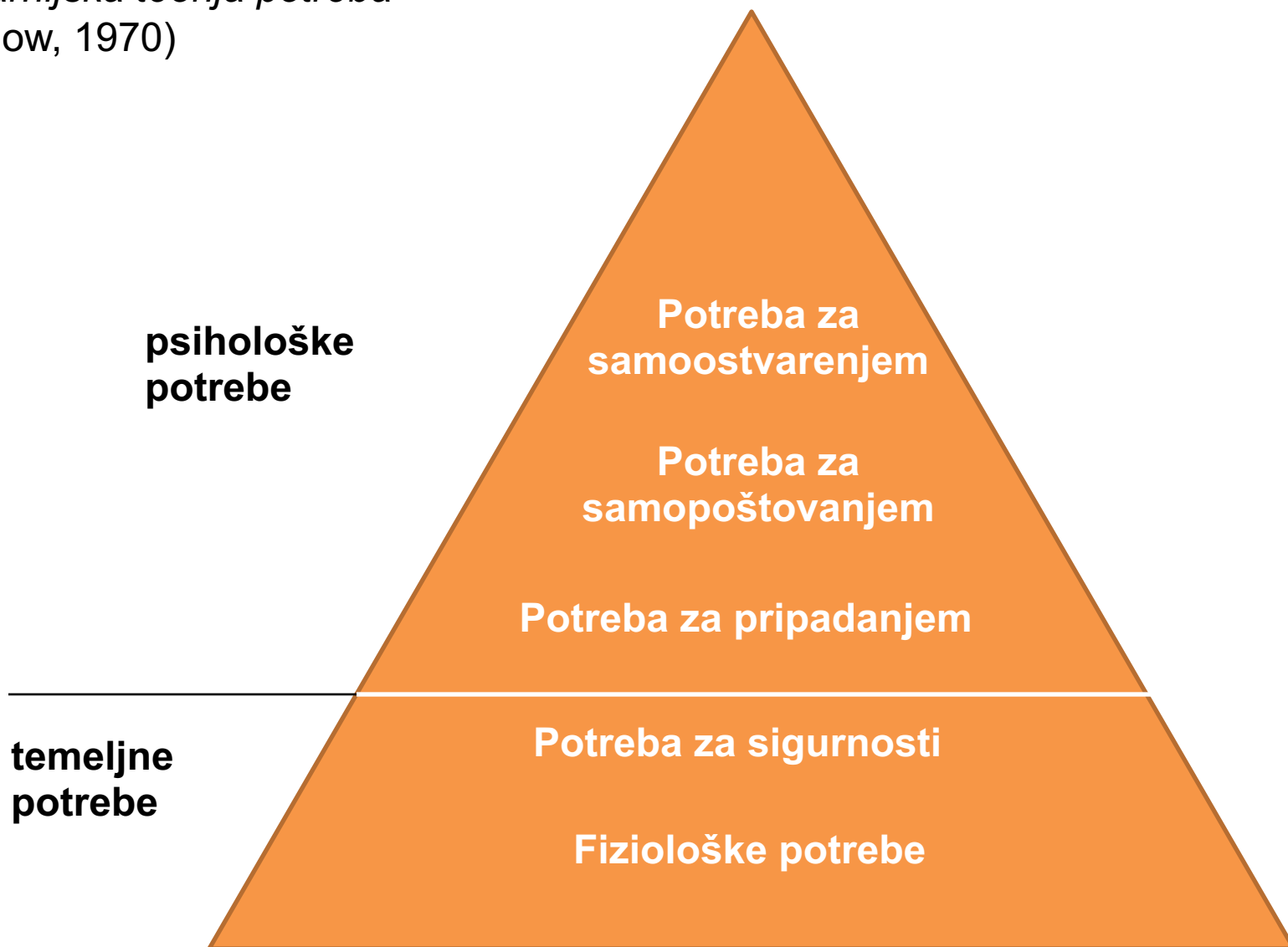
Primjer: Plutchik, R.: Opća teorija emocija korištena kao alat u pronalaženju ljudskih pretpostavki fleksibilne organizacije

Motivacijska dimenzija

- Motivacija (*lat. movere, pomicati se, kretati se, aktivirati*) je potreba ili želja udružena s namjerom postizanja određenog cilja.
- Motivirano ponašanje
  - **Pokretanje na stvaranje**
  - **Usmjerenost k cilju**
  - **Ustrajnost u stvaranju**
- Motivacija s obzirom na cilj
  - Motivacija pomanjkanja (opstanak i sigurnost)
  - **Motivacija izrastanja (privlačnost pozitivnog cilja)**
- Motivi mogu biti
  - Vanjski ili društveni (ekstrinzični)
  - **Unutarnji ili osobni (intrinzični)**

PODSJETNIK:

Hijerarhijska teorija potreba
(Maslow, 1970)

Napraviti samoprocjenu motivacije

Vrsta motiva	Udio u %
Osobni razvoj	
Egzistencijalni razlozi	
Materijalna/financijska dobit	
Samopotvrđivanje u radu	
Potrebe posla	
Priznanje svoga okruženja	
Ne znam	
Ostalo	
Ukupno	100%

Vašu ukupnu motivaciju
(100%) podijelite između
3 Vama dominantna
motiva

Kognitivna dimenzija

(naglasak na kreativno mišljenje i proces stjecanja znanja)

SVOJSTVA KREATIVNOG ŽIVOTA

- Susret s problemima
- Usmjerenost na asimilaciju novosti i promjena
- Otkrivanje i njegovanje vlastitih talenata

Oblici kreativnosti i kreativci:

- OTKRIVATELJI – Newton, Cook
- IZUMITELJI- Edison, Tesla
- KREATORI- Dior, Armani
- OSNIVAČI- Freud
- TEORETIČARI- Darwin
- ORGANIZATORI- Ford
- PIONIRI- Westinghaus

KREATIVNOST: proizvodnja novih ideja

INOVATIVNOST: transformacija novih ideja u proizvode i/ili usluge

Značajke kreativnog mišljenja:

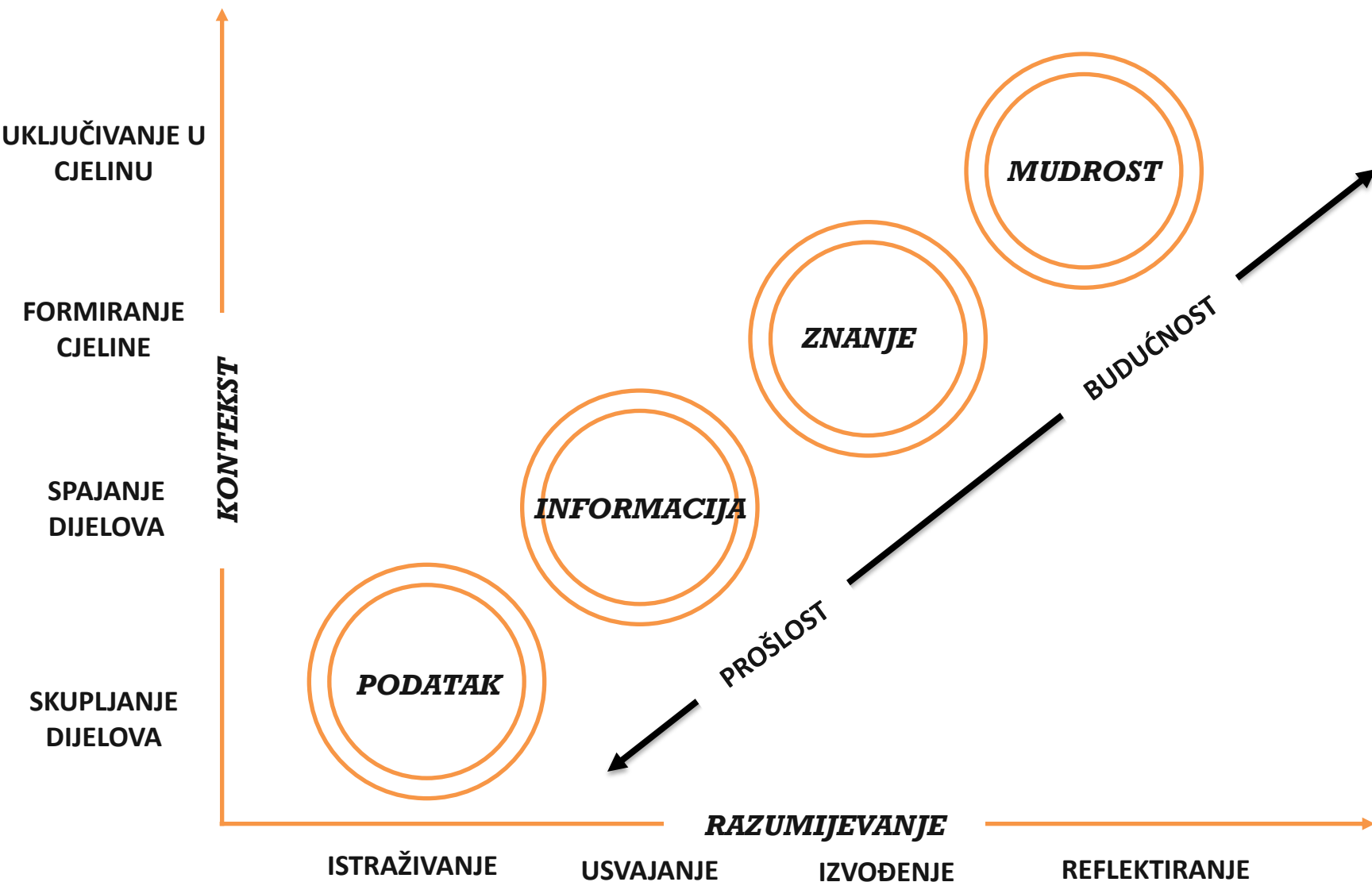
→ *OTVORENOST*

→ *JEDINSTVO DIVERGENTNOG I
KONVERGENTNOG MIŠLJENJA*

→ *JEDINSTVO VERTIKALNOG I LATERALNOG
MIŠLJENJA*

KREATIVNE SPOSOBNOSTI

- ✓ Stvaralačka intuicija
- ✓ Kreativna percepcija
- ✓ Mašta ili fantazija
  - avanturistička (prodor u nepoznato)
  - futuristička (prodor u budućnost)
  - fantastična (prodor u nepostojeće)

Mišljenje: proces pretvaranja podatka u znanje

Komunikacijska dimenzija

- Prijenos informacija
- Relativna deprivacija
- Recipročno ponašanje

